

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1/70 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділя і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дюбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Дволіте д-ра Кербера.

(X) Перед кількома днями минуло якраз два роки, як др. Кербер обняв керму австрійського міністерства. Не з аристократичних кругів, з яких звичайно вибирають політичних керманців, а з урядничого заводу вийшов новий міністер-президент і вступив на політичну видівню в хвилі, коли чеська обструкція спинила була діяльність ради державної. Коли не повело ся д-ру Керберови довести до ладу в давній раді, вибраній 1897. року, відкликнув ся він до виборців і в грудні 1900 вийшла нова рада, що в січні 1901 зібрала ся. Новий міністер-президент, се треба єму признати, «розумів», як раз висловив ся «Pester Lloyd», «положене річий і умів обходити ся з людьми». Він здобув ся на ширший і смілійший почин, як дотеперішні австрійські правительства, і виступив з далекосяглими і для держави многозначними економічними проєктами водних доріг і зумів тим нову раду перетягнути з дороги обструкції на дорогу хосенної реальної роботи. Однак не довго витривала рада державна на тій дорозі, бо скоро ухвалено закони, які краям давали з скарбу сотні мільонів, а в осени треба було приступити до ухвалення бюджету, австро-угорської угоди і торговельних договорів і державі відкрити жерела встанованя, пошла рада державна вправді не у явну обструкцію, але в бездіяльність. Треба було аж рішучо погрозити розв'язанєм ради державної і застановою конституції, щоби посли схаменули ся, зрозуміли свою задачу і приступили до роботи. Бюджетова комісія радить над бюджетом, як за найліпших часів, основно і предметово і в сім тижні покінчить бюджет міністерства справедливости і приступить до бюджету міністерства просвіти. Є тут деякі позиції спірні, які викличуть безперечно горячі розправи, однак навіть з німецько-національного боку запевняють, що бюджет буде ухвалений, а так само і для диспозиційного фонду найде правительство більшість.

Таким способом в частині «безпристрасною витривалістю», в частині рішучістю в критичних хвилях зумів др. Кербер довести до поправи відносин парламентарних і політичних, однак мимо того ще переведене австро-угорської угоди і торговельних договорів не є обезпечене, поки над радою державною висить меч Дамокля в виді язикового чесько-німецького спору. Однак і на тій полі міністер-президент «безпристрасною витривалістю» зумів поступити значно вперед обосторонними переговорами з Чехами і Німцями і обидві сторони довести до зрозуміння конечної полагоди і певного обмеженя в тих справах. Неперечно, що утомлене в обох таборах, які ведуть з собою довгий спір, стало в певній пригоді міністрови-президентови, а з другого боку розлад у всенімецьким таборі додав иньшим німецьким сторонництвом відваги, визволити ся зпід всенімецького тероризму, який заганяв Німців в неможливе становище.

Так отже обидві сторони глядять нині з більшими надіями на успіхи конференції, яку міністер-президент думає покликати з Німців і Чехів і нема вже тепер такої безмежної зневіри, з якою відносили ся обидві сторони до задуманих д-ром Кербером переговорів чесько-німецьких.

«Deutschnat. Correspondenz» подає, що бюджетова розправа в повній палаті почне ся коло половини лютого, а позаяк не буде можна до 20. марця скінчити, отже с оймові сесії підпадуть, а в цвітні буде дальше рада державна і що правительство ще перед великоднем внесе в палаті цлову тарифу.

З руского становища не можемо вказати ніяких успіхів за міністерства д-ра Кербера, позаяк его власть показувала ся занадто слабою і уступчивою супроти змагань Кола польського, центрального виборчого комітету і краевого правительства, яким не на руку могутний і скорий зріст руского елемента в Галичині. Се однак нехай буде понукою, щоби руска суспільність не держала ся політики давньої рутенської: wir brauchen nichts zu thun, die Regierung wird schon selbst für uns sorgen, а на кождім полі старала ся розвинути і подвинути свої власні сили, а тоді і правительство буде приневолене з нами числити ся.

Д О П И С ь

З Городенки.

(Великий «крулік» в малім місті).

Чулисьте може, що є таке місто, що зве ся Городенка, має 7 тисяч Русинів, 1^{1/2} тисяча Поляків, а щось до 3 тисячі жидів. — І знатне оно, те місто, не само собою, але що посідає великих і знатних людей, — ржондови ц. к. комісарж п. Сіткевич, що радить тепер цілим сям містом і порядки всякі заводить. А вже рік ту той крулік сидить, хоть мав ту бути тільки 6 місяців — бо от якось обивателе не згодили ся перед роком на вибраното бурмиистра, внесли рекурсе та ц. к. намісництво дало їм енергічного настоятеля п. Сіткевича. Хоть вже рік, а якось не чути про нові вибори — вигідно сему панови ту сидіти, бо пенсія з намісництва їде, а ту еще 10 короп денно побирає... аж вже «хлопство» збирає ся їхати та просити п. намісника, аби его вже забрав.

Ради енергії сего пана, ради «хлопекого», передовсім руского гроша, маємо ту дві нові школи «з польськими годлами» — хоть ту Русинів три рази більше як Поляків і більше, значить, руского гроша пішло на ті будинки. Але то тільки з оцєндносці вчинив п. комісар, бо якби дав еще рускі написи, то більше коштувало би... і так досить руский Іван вже на ту ціль видав...

Ради енергії сего пана має Городенка красивый дім за яких 4.000 корон, що звесь «гидлівка»... Є отже «гидлівка», «містш» сидить собі вигідно в своїй хаті... а бідні рускі два священники-сотрудники не мають свого даху. Давні бурмиистри Городенки майже через 40 літ все платили з громади руским сотрудникам на помешканє, бо мали бути на тоє навіть в громаді рускі облігації, досить, що через майже

40 літ платили — аж енергічний п. комісар Сіткевич, що прийшов зі Львова, щоби ту зробити порядки і з рускими сотрудниками зробив порядок, а на чемну їх прозьбу, щоби, як завсиди давнійше бувало, дав їм на помешканє, відповідає гречно: «то напасць чиста на гмінєн». — Яка се напасть, свідчить о тім найліпше недавна ухвала ради в громадекої в Городенці, щоби руским сотрудникам дальше давати на помешканє. Але крулік ухвалу знегував одним «не дам», хоть на лязно жидівську, кажуть, визначив щось 500 корон...

Парох у нас старенький і хорий, не може тим зайати ся, а тимчасом бідні системізовані сотрудники мусять зі своєї кешені вже 5 місяців оплачувати дорогі ту помешканя; оба просили свою власть о перенесенє їх звідси, а 7 тисяч Русинів остане. без можности заспокоєня своїх духовних потреб.

Енергія п. комісаря Сіткевича дала ся всім почути. Навіть Поляки вже нарікають, хоть би за тоє, що крулік казав зробити 300 огневих гаків, помежи обивателюф розвести, і exoffo казав за кождий гак, силою накупивши, 2 корони заплатити. Ой так, прийшов ту п. комісар Сіткевич порядки робити, але на жаль сего якось не видно. По дорогах і площах тільки сміття і нехлюйства, що яж дивно стає (и пр. коло церкви св. Николая), що п. комісар не видить того страшного бруду. Але в Богу надія, що еще незадовго ми випровадимо круля з Городенки навіть без бандерії...

Русини.

Упадок віденьського університету.

Віденьська Alma mater недомагає. Сая факт, підношений нераз фаховими часописями і дневниками, потвердив тепер сам збір професорів. Окрема комісія з їх лона зредагувала меморіал в сій справі, який rector magnificus вручив председателеви бюджетової комісії державної ради.

Меморіал виказує, що від хвилі введеня в жите закона з 19. жовтня 1898. р., яка установа для професорів австрійських університетів стала платною, відповідну їх ранзі, а рівночасно знесла право побираня від слухачів т. з. чесного, — що від тої хвилі не можна найти відповідних кандидатів на професорські катедри у Відні.

Заграничні учені не хотять переносити ся до Відня, бо за границею нігде не обовязує такий закон, а навіть на провінціальных австрійських університетах нема компетентів, бо они воліють остати ся на провінції, де при такій самій платні жите є богато дешевше.

Але се не є одинокою причиною занепаду поваги і значіня в науковім світі славного колісь віденьського університету. Також всі університетські інститути і лабораторії є дуже занедбані. Лише дві хемічні лабораторії мають свої окремі будинки, решта всі: два фізикальні, фізично-хемікальний, ботанічно-фізіологічний, оба природничі, мінералогічний, геологічний і петрографічний інститути — містять ся або в приватних мешкальних будинках, або в університеті, який, мимо свого величавого вигляду, зовсім не надає ся на лабораторії.

Меморіал описує страшні недогоди в поодиноких т. з. лабораториях та інститутах, вика-

зав не достатки найпотрібніших наукових приладів і підносить, що університетська бібліотека є за тісна і ще до тепер не упорядкована належнито.

Міністерство скарбу — виводить дальше меморіял — уважає творене нових, або підпираних існуючих наукових заведень зовсім непотрібною, марнотратною річю. Але на ділі сей погляд є зовсім фальшивий, бо пр. славний винахід Авера приніс тепер австрійському фіскусови більше, чим всі субвенції австрійського правительства для хемічних і фізикальних лабораторій всіх австрійських університетів. А сей винахід виїшов з віденської лабораторії проф. Лібена.

В Австрії не підпирас науки жаден міродатний чинник: ані публіка, ані праводатні тіла, ані правительственні сфери, навіть в сій мірі, що штуку. На французській республіці повинно австрійське правительство учити ся, які користи осягає держава через підпиране науки. Франція призначає що року з гори дуже знатні квоти на наукові цілі і немов самим істнованем різних інститутів змушує їх до праці і нових дослідів, хотьби з с. мої вдячності для жертводателів.

Коли держава не має охоти, чи можности видавати гроші на наукові цілі, то нехай зревігує з університету на світову стопу та не компромітує себе покликунанем заграничних професорів, які сему завзвови — відмовлять. Так само, як найліпша гармата — кінчить меморіял — перестас бути найліпшою, коли сусід посяде ще ліпшу, так і університет тратить право істнованя, коли не здужає додержати кроку иньшим університетам. Лише в сім взаїмнім відношеню лежить належнито оціненє і зрозуміне буденної правди.

В історії австрійської культури є се дуже сумне свідочтво на початку ХХ століття. Коли про віденський університет рішили ся висказати такий суд самі професори, то певно що наукова вижина по других університетах стоїть ще далеко низше.

З бюджетової комісії державної ради.

В дальшій ході дебати над етатом міністерства справедливости, пос. *Ковловский* жадає внесени належитостий за дорученє судових пісьм, хвалить інституцію постійних комісій для законодавства і прилучає ся до уваг пос. Барвіньського про лихву та про недостатки поступованя спірного. Признає, що багато адвокатів визискує населенє, числячи за великі кошти, порушає справу мирових судий, вставляє ся за помноженем судів в Галичині, згадує про упорядкованє ґрунтових книг і вкінці підпирас внесенє пос. Стажиньського за карними постановами против надужитє урядників, які кривдять населенє на мавтку і свободі.

Чи справді так?

(В обороні нашої поезії).

Федькович..... талат великий, одинокий у нас обік Шевченка, у якого поезія не була святаочним одягом, ані їх ходженем на котурнах.....

Так кінчить др. Франко свою оповістку*) про недалекий вихід першого тому творів буковиньського Гуцула-поета.

Хоть як ми тіпимо ся тою звісткою, і хоть як зміємо оцінити нову прислугу д-ра Франка для рідної літератури, то однак годі нам мовчанкою поминути сей висказ.

Кількома, на позір, от так собі, звичайними словами др. Франко відмовляє цілій нашій поезії, з виїмкою Шевченка і Федьковича того, що є найбільшим скарбом кожного поета — щирости.

Що Шевченко і Федькович найбільші наші поети, на се можна годити ся, але, що лиш вони або щирі, а всі иньші актори на котурнах, на се нема згоди.

Противно, нам здає ся, що одною з голо-

*) «Діло» з 2. падолиста 1901.

Пос. *Герольд* жадає ся нової карної процедури і обговорює язикові та персональні відносини в чеських судах.

Пос. *Романович* жадає заведеня мирових судів, реформи прасового закона, внесеня закону кольпортажі і обективного поступованя.

Пос. *Романчук* заявляє, що справа заряду справедливости в Галичині є багато ліпша, чим політична адміністрація, але мимо того виказує ще багато хиб. Жадає ся більшої фактичної незалежности судий, жалує ся на політичний гнет у всіх відносинах в Галичині, під яким остають особливо рускі судії. Судії поступають часто після шабљона і придержують ся формалістики, а мало опікують ся простолюдем.

Пос. *Шальк* обговорює потребу реформи карного закона.

Міністер справедливости Спенс-Боден заберає голос задля відповіди на порушені квестиї. Правительство займає ся квестиєю спадкового поступованя з докладним узглядненем Галичини. Ґрунтові книги в Галичині і на Буковині справді находять ся в дуже лихій стані. Дотичний проект закона вже вирацьовано і відіслано до заопіюваня обом висшим кравчим судам у Львові і Кракові. Праці над реформою карного закона поступають скоро. Що-до прасового закона центральні власти розслідують дотичнє предложенє.

Жалоби на конкуренцію вязів ремісникам є давні, а о стілько неоправдані, що вязів продукують зникаючо малий процент витворів.

На поли організації персоналю наступило знатнє збільшенє сил. Деякі судові округи, особливо в Галичині є надто великі, але великий зріст видатків в бюджеті не позволяє на скорє креованє нових а потрібних судів.

В язикових квестиях міністер опирає ся точно на закондатних припсах. Против злої волі виступає рішучо, а при авансі узглядняє лише кваліфікацію, а не народність.

Після міністра промовляв пос. *Странский* і еще кількох бесідників, заким перервано вчешні наради.

НОВИНИ.

— **Календар.** В неділю: гр.-кат. Єрмила; рим.-кат. Поликарпа. — В понеділок: гр.-кат. Отців синайських; рим.-кат. Йоана Золотоустого. — Ві вторник: гр.-кат. Павла і Йоана; рим.-кат. Кароля.

— **Нинішнє число „Руслана“** висплаємо послідний раз на показ всім тим, що не звернули доси висланих їм чисел.

— **Двоєнка мірка.** При недавній демонстрації рускої академічної молодіжи в обороні прав руского язика на львівськй університеті, винайшла була польска праса «внїшні впливи» і «платних агентів», які мали кермувати сею справою. Зовсім природно: «*Dziennik*» був перший, який кидав такі інсинуації і всяку оборону рускої праси збивав тим зайльшими, тим нече-

сїйшими видумками та лайкою. Для замаркованя, що з таким органом всяка полеміка є зовсім неможливою і простою обидливою, горетка руских академиків удала ся до адміністрації сего дневника, казали собі дали кілька чисел газети, заплатили за них і подерли на шматки в очах счудованого персоналю. З нагоди демонстрації польської молодіжи перед російским консулятом «*Dziennik polski*» виступив знов з такою самою інсинуацією. Заговорив про «провокаційних агентів» і то так загально, що зразу не знати було, куди еще «чесний орган» загне кирпу і на кого відтак натякне... Але его інтражку «перебили» польскі академики в самім зародку. Они не вдоволили ся подертем газети, але подерли самого редактора. Хотий ми знаємо з досьвіду, що всяка словна аргументація з *Dziennik*-ом неможлива, однак мусимо осудити таку «аргументацію пастука» та ще завдану знечевя і в кількох на одного....

Як сей напад так і ціла демонстрація против уряду чужої держави, якому в цілім цивілізованім світі є признана неутральність і ненаврушнїсть, характеризує достаточнє польску молодіж. В способі переведеня, як і в остаточній цілі ріжнять ся сї події вельми від розважного, статочного і свідомого поступованя нашої академічної молодіжи. А прецінь наших борців лаяла польска праса «монгольскою дзїчею», закидала їй «гайдамацкі інстинкти», лаяла «некультурною», «без традиції», «без вихованя» і т. и. Але польскі демонстранти за свої дикі свисти і крики та киданє свіговими кулями зза корчів повзуїцкого города, остали в польській прасі «горонзон, сердечнє, патріотичнє ржешон, ктура дала вираз, що ма в серцу, і мислі на «два фронти»....

— **На дохід академічного фонду** устроює руско-українська молодіж дия 13. лютого с. р. в великій сали «Народного Дому» у Львові вечерницї з танцями. Запрошеня розсилають ся. — *Комітет*.

— **3 Тернополя.** В суботу дия 1. лютого с. р. о 2. год пополудни відбудуть ся в комнатах «Рускої Бесіди» в Тернополі «Загальні збори» членів філії руского Товариства педагогічного в такою програмою: 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів. 2) Відчитанє справозданя з діяльности Виділу і справозданя касового. 3) Відчит проф. п. Мостовича. 4) Вибір Виділу. 5) Внесеня Виділу і членів. О численну участь в зборах просят *Виділ*.

Заходом кружка жіночого філії руского Товариства педагогічного в Тернополі відбуде ся в комнатах «Рускої Бесіди» в неділю дия 2. лютого «Вечерок з танцями», на котрий вєю нашу місцеву і околичну інтелігенцію отсим запрашає ся. Стрій звичайний. Ветуп від особи 2 К. Початок о год. 8. вечером. Осібних запрошень не розсилає ся. З Виділу Кружка жіночого філії руского Товариства педагогічного в Тернополі: *Т. Стажевичева; О. Вітошицька; Е. Крушельницька*.

— **В комісії бюджетовій** в розправі над *міністерством справедливости*, забрав в четвер голос п. Барвіньський, а признавши, що нова цивільна процедура багато хісна принесла населеню, однак могла би осягнути ще більші успіхи, наколиб судові урядники більше служили населеню пороною і інформаціями. Бесідник звернув увагу на страшні наслідки лихви і покутно-го писарства, які довели неодного заможного селянина до жебрачої торби і нагадує міністрови інтерпеляції, внесені в справі лихви

вних прикмет рускої поезії є щирість. Звідси (в значній мірі) те легковаженє форми, звідси брак ширшого кругозору, звідси то сьпіванє «wie der Vogel singt».

Менші поети не давали великих, не старали ся особливим образованем або наслідованем скріпити свого поетичного хисту, значить ся, були собою, були щирими.

І Чайченко і Грабовский і Млака і Масляк не великі поети, але їх думки і їх пісні мають одну цінну прикмету — щирість.

Тої міри поети у других народів нищать мрачні, підоблачні поеми, рішають ніколи непорішені проблеми, суть символістами, модерністами, сатаністами і иньшими істами, деколи вилазять навіть на високі педесталі, щоби за малу хвилю звідтам перед другими злісти, а вєсь те завдяки своїй значній поетичній рутині.

У нас тої рутини майже не було, а що лиш будучність покаже, чи то наше щастє, чи лихо.

У нас, безнастанно гримає ся на поетів за неправильні ритми і рими, за двоєкі нагоди навіть за неточні перепинки та по батьківски наставляє ся їх, щоби придбали собі красшу форму. У иньших народів, особливо на заході, загал змуджений красною формою, кличе до своїх поетів: «дайте нам серця, дайте щирости!»

На всякий спосіб гадаємо, що і в нашій поезії суть твори заразом і стійні і щирі.

Невжеж Руданський, Шашкевич, Микола Устиянович, се також поети-актори? Невже зівяле листє Франка, красні дірки Маковея і Щурата, невже «Нечистиве коханнє» Кримського се також не щирі твори?*)

Невже молодшим нашим поетам др. Франко задалегідь хоче відмовити всякої надії на правдиву, високу а ширю поезию?

Об всім тім рішить будучність, а нам здає ся, що шановний наш поет і учений, що найменше перехопив ся зі словами.

Ми знаємо, що поети, навіть найбільші, ніколи не були знаменитими критиками поезії, знаємо, що приміром Міцкевич в своїх курсах славянської літератури не раз і не два помиляв ся, оцінючи тогочасну польску поезию і тому не приписую д-рови Франкови якоїсь злої волі, а з отими словами виступаю перед загалом лишень тому, що наш загал і так за мало має віри до своїх поетів і письменників на свою і їх шкоду!

Н. Кіона.

*) Шановна авторка поминула тут одного, може з найщиріших, правдивих поетів «з Божої ласки» — Богдана Ленкого.

в Гуцульщині, на основі матеріалів зібраних о. Попелем з Довгополя, вимагає, щоби міністерство вглянуло в сі справи і щоби більше рішучо виконувало закон о лихві.

Відтак згадавши про цісарські постанови і розпорядження міністерства державного як і судівництва видані що до руского язика в судах, вказав, що ті розпорядження не всюди виконують ся, що многі судії не знають рускої мови і пишма і ілюструє се драстичними прикладами та покликає ся на інтерпеляції внесені рускими послами. Дальше вказав бесідник на покривдене руских судових урядників при авансах, котрих систематично обминає ся, наколи розходиться ся о начальні становища, так що в східній Галичині на 10 президентів є лише 1 рускої народности, а на 105 начальників судових лише 36 Русинів. Се означало би неспосібність руских судій або їх меншевартність, коли тимчасом н. пр. боснійске міністерство висказувало ся з всяким признанем про руских судій.

Крім того мимо інтерпеляцій руских послів, внесених задалегідь в раді державній іменовано в грудні з *західної Галичини* 12 судій, що не вміють рускої мови і пишма, хоч в тім часі 9 авскултантів здало судейский іспит у Львові і міністерство могло телеграфічно о тім дізнати ся і їх іменувати ад'юнктами. Дятого бесідник вимагає, щоби судові урядники вказували ся свідощтвами, що знають руску мову (досі самі со'ї пишуть в табелі: уміє руску мову в слові і пишмі) та щоби правників спонукувано слухати викладів руских лекторів в Кракові і у Львові. На останку домагає ся, щоби душішастів карного заведеня в Станиславові посунено до IX ранги а учителів до X з всіма додатками і щоби они могли по вислуженю дістати вислуженню. Також домагає ся помноження судів в східній Галичині, а передовсім *заложени суду в Шидкаменю коло Бродів.*

— **Осторога від Комітету молодіжи.** Найшли ся люди, що користаючи з легковірности декого з нашої суспільности представляють ся за академиків і витуманюють від поодиноких добросердних людей датки. В виду того остерігаємо нашу суспільність і всіх Ви. Добродіїв, що жертвують на академиків, аби тим прошаками, котрі в дійсности не є академиками, віри не давали, бо інакше падуть жертвою обману. Ще раз заввачуємо, що *тільки підтримуючі ся під академічний стан обманці можуть приватними дорогами зєбрати*, бо вся українсько-руська академічна молодіж є zorganizована в комітети, які стоять в порозуміню з комітетом загальним старших Русинів і *тільки сею дорогою уділяють ся запомоги.* Дятого в інтересі самих жертводавців а ще більше в інтересі чести українсько-руської академічної молодіжи просимо: 1) щоб усі Ви. Добродії прислалі датки тільки на руки запомогового Комітету, зглядно на книжочку «Дністра» ч. 1800; — 2) щоби ніяких запомог приватною дорогою не уділювали; — 3) колиб однак хто з Ви. Добродіїв подав уже приватною дорогою поміч якому академіякови, просимо подати се до відомости Комітету. — Львів 24. січня 1902. За Комітет молодіжи: *Др. о. Грабовський, О. Юркевич.*

— **Демонстрація** перед російським консулятом є причиною слідства, яке зарядили директори польських гімназій у Львові. До слідства покликають всіх учеників по одному і випитують їх, де були рано, в полудне, вечером того дня, чи брали участь в демонстрації, чи не намовляв їх хто до сего і т. д.

— **Вісті з Буковини.** Концерт в пам'ять Федьковича, заповіджений акад. тов. «Молода Україна» в Чернівцях на сю неділю, не відбуде ся. — В неділю дня 26. с. м. відбуде ся в салі «Народного Дому» в Чернівцях як звичайно популярний відчит для міщан, устроений акад. тов. «Союз». О. Безпалко відчитає про велику вагу поезії в суспільнім житю. — Загальні збори ремісничого тов. «Зоря» відбудуть ся в неділю дня 26. с. м. о 4. год. попол. в льокалю тов. при ул. Рускій 53. — Вечерня від танцями заходом тов. «Союз» відбудуть ся в суботу дня 1. лютого в великій салі «Народного Дому». — Філія «Рускої Школи» в Станівцях устроє в народній школі в Драчівцях в неділю дня 26. с. м. вечерю з танцями в честь Тараса Шевченка. Чистий дохід призначений на бідних учеників.

— **Порадив собі.** Один з обшарників в Познаньщині винайшов спосіб, як зарадити лісним злодіям. Купив кільканадцять вовків і впустив їх до своїх лісів. Наслідок був такий, що вправді ніхто не краде дерева, зі страху перед вовками, але за те вовки зробили своему панови в четверо більше шкоди в вівцях і безрогах, як передше злодії крали дерева.

— **Практичні справи.** Кандидат на залізничного машиніста, Фідлер, вчера при вправах з машиною на львівськім двірці наробив багато лиха другим і сам страху наїв ся. Фідлер в'їздив до огрівальні, але не міг здержати машини. Машинна ударила о стіну, вибила діру, виїхала на свіжий воздух і ту сама станула. Тимчасом Фідлер так налякав ся, що зімлів і уяв з льокомотиви, але не покалічив ся.

— **Блудний син.** Трагічна подія стала ся сими днями в Парижі. Син багатого купця забавив погуляти на світі, бо ему було затісно дома під оком батька. Та не довго їздив по світі: корабель, на котрім поплив до Америки, розбив ся і блудний син покаяв ся та вернув домів. Приходить вечером до дому свого батька і дзвонить. Ему отвирає якась незнакома жінка, а він питає її несміливо: «Чи тут мешкає пан Дісо?» — «А ви може який его свояк?» питає жінчина і просить блаше. Веде его через всі комнати аж до спальні батька. Тут застає син свого батька вже неживого на катафальку. Старий згрив ся сином, занедужав і помер. Сина взяв страшний жал. З плачем кинув ся він до помершого і став его жалісно блавити: «Прости мені тату, прости!» Нараз схопив ся, побіг до сусідної комнати, вхопив там великий ніж, котрим краєло ся хліб та вбив его собі в груди по саму колодку. Не було нікого, хто би ему в тім перешкодив, і так блудний син спочив побіч батька, котрого смерти став ся причиною.

— **Що буде за кілька віків?** Проф. Брунер, управитель біологічного відділу на університеті в Бутлер в Америці, оголосив в N. York Herald і сензаційні заповіді на кількаторок літ вперед. Брунер твердить, що будучий чоловік буде мати о кілька ребер менше. Пальці у ніг будуть о половину коротші; мозок розвине ся, а цілий чоловік буде виглядати кремезнійше. Чоловік будуччини буде довше жити, менше нездужати, бо не буде бакцилів, буде мати бистру і добру пам'ять. Рід людський буде рівномірно поділений що-до полу, бо перевага жінчини зникне.

— **Наслідник німецького престолу,** як звісно, студіює на університеті в Бонні і належить до тамашнього буршівського товариства «Боруссія». Межи ним а горовою товариства від самого початку не було згоди. Принц не хотів слухати приказів голови на буршівських шіятках і за те прихотило між обома до остржих задирок. В справу вдав ся вкінці цісар Вільгельм і приказав синові повинувати ся приказам голови «Боруссії».

— **Конкурси.** Міський уряд в Бібрці оголосив конкурсе на посаду міського ветеринара з річною платнею 480 К (!). Поданя можна вносити до 15. лютого с. р. — Повітовий віділ в Стрию оголосив конкурсе на посаду окружного лікаря з осідком в Тухольці. Платня 1.200 К і 800 К на кошти подорожжя. Поданя можна вносити до 1. марца с. р. — Львівска нотаріальна палата розписала конкурсе на посаду нотаря в Заліщиках з речинцем до 15. лютого с. р.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові** оповіщує:

З днем 1. лютого с. р. змінє ся розклад їзди поїзду ч. 3254 на залізници льокальній Львів Клепарів-Янів. Поїзд ч. 3254 буде відходити зі Львова о год. 12. мін. 12 пополудни, а приходить до Львова о год. 1. мін. 25 пополудни. Розклад їзди поїздів ч. 3251, 3252 і 3253 позістає незмінений. — Від'їзд поїзду зі стацій і перестанків посередних подано в дотичнім оповіщеню.

— **Дрібні вісти.** У Львові помер в 67. р. життя Матій Зенон Серватовский, властитель дібр Райтаровичі, Довгополе і Ятвинги в Самбірщині, б. член кравового віділу і довголітній повітовий маршалок в Самборі. — Проф. Вірхов в Берліні дуже тяжко недужий. — Станислав Пшибишевский, польський писатель, переносить ся на постійний побуть до Відня. — Задля сніжної заметіли здержано весь рух на льокальній залізници Новий Лунків-Тісна імовірно на 5 днів.

— **На книжочку вкладкову Товариства взаїмн: кредиту «Дністер» ч. 1800.** на фонд академічної молодіжи вилинули дня 14. січня 1902 дальші жертви: М. Видрак Велджі складку селян 10 К, о. В. Голінатий, Шельнаки, складку 30 К (з коляди від школярів з Шельнак 18 К, з коляди парубків і дівчат з Лисичинець 12 К); и. Лучкевич, Бібрка складку 2 К 64 с., при обході проскори в охот. сторож огневій в Бібрці, о. А. Юрчинський, Дегова, збірка на празнику 14 К, о. І. Янович, Хотин, з коляди брацтва загірського 14 К, В. Легкий агент Дністра Молодиньче, складку 11 К 20 с., (від членів читальні 8 К 20 с., Д. Барала 1 К, Г. Левачко 1 К, А. Сабата 1 К); А. Борковський Львів, складку 17 К 40 с. (від парохіян в Кляждворі 5 К 40 с., М. Тюпа (постенфірера з Щавного) 2 К, М. Балька, Прага 10 К); о. І. Дудинський Оттиневичі з коляди парохіян 18 К 68 с., Читальня Просвіти в Галях за Рудою коляду 60 К, Т. Ковалюк уч. VI. кл. коляду в Павлові 22 К, Б. Созанський уч. III. р. шк. вправ Львів 2 К, О. Голінатий уч. II. кл. гімн. 2 К, А. Білоскірка, Грималів, складку 15 К 70 с. (від Н. Хруновича 1 К, від брацтва муштин 10 К, Гринька Жуковського 1 К, А. Білоскірки 2 К, Н. Жуковського 40 с., Читальня Просвіти 80 с., Ст. Косія 50 с.). Разом 551 К 67 с.

Дня 15. січня 1902 вилинули дальші жертви: В. Бахор агент «Дністра» Вислобоки складку 20 К 40 с. (від Т. Палія, Підліски 1 К, Г. Гладкого 20 с., Марії Вень 20 с., В. Вахора, Вислобоки 4 К, Читальня «Просвіти» 15 К); Рускі гімназисти в Камінки стр. коляду 10 К, П. Петрицький

Новосілка язл. коляду 24 К, о. Н. Селезінка, Янчин за січень 10 К, В. Дольницький Львів за січень 2 К, о. А. Левицький Камінне 20 К, о. Йос. Ганкевич Красне 5 К 50 с., о. Г. Дроздовский Кійданці за січень 3 К, о. С. Шанковський Пишківці 5 К, о. Мвх. Струминський з Кошичинець складку 19 К (з акафисту в церкві на Купци на богословів 10 К, від А. Софіяна 5 К, Михайлини Тучаневичової 4 К); Н. Ключич, Синевідзко нижне складку 97 К 70 с. (від брацтва церк. з коляди 63 К 70 с., Молодців з коляди; Н. Мозола, В. Михайлишина, І. Повика, І. Канала, Н. Буника разом 14 К, від Павлова 2 К, Бобанича 2 К, Е. Бобанича 1 К, Н. Поняка 1 К, І. Рівіла 1 К, Т. Рівіла 1 К, Т. Копильця 40 с., Михайлова 1 К, М. Барана 2 К, П. Копильця 1 К, А. Кешича 1 К, В. Рівіла 1 К, Т. Барана 60 с., від о. Владичича 1 К, Н. Ключича 4 К); о. В. Молчко, Сервири складку 6 К (від себе за січ. 2 К, від школярів при коляді в Сервирах і Янківцях 4 К); о. С. Теодорович, Раків за січ. 4 К, О. Хавлюк Торговиця 4 К, о. І. Стрільбицький Наварія, складку 22 К (від старшого брацтва в Наварії з коляди 10 К, від дівочого брацтва 10 К, від себе за січ. 2 К); о. І. Головкевич Лукавця вижна за січ. 10 К, о. А. Желеховський, Верчани складку 14 К (від себе 4 К, Е. Желеховської 6 К, брацтва Верчани 4 К); о. М. Колтунюк, Тарнавка коляду 10 К, о. І. Гучковський Красне складку 5 К (від себе 4 К, о. В. Єзерського Гумніска 1 К); о. М. Мотюк Похівка 3 К, о. І. Олесницький Переволока дар парохіян в часі Різдва 30 К, о. Й. Каранович Теглів 4 К, о. С. Зельський Милитин старій додаткову коляду 2 К (від А. Пелехатого 1 К, дрібні датки 1 К); о. Й. Бабій і Марія Бабій Церковна 3 К, Юлія Пилипчук жена пароха Гарбузів складку 6 К (від себе 2 К, Г. Свити 1 К, Я. Кравша 1 К, Г. Куріловича з Олбєва 2 К); о. К. Бардин, Лани, складку 22 К (від парохіян в Ланах і Лапаївці 20 К, Б. Калишевича 1 К, Мучкевича 1 К); о. М. Шведицький, Поздзя збірка при ріжних нагодах 20 К 46 с., І. Левинський конц. буд. Львів за січ. 30 К, Т. Головацький Ямна складку 13 К (за 50 карт з колядою 5 К, від В. Радомського 1 К, Ф. Ілімовича 1 К, П. Павлюка 1 К, М. Якубяка 2 К, П. Павлюка 1 К, від селян меншими датками 2 К); О. Чубатий авск. суд. Коломия за січ. 5 К, о. І. Бриквич Королівка складку 13 К 16 с. (від о. Стеблецького 2 К, Жолніра 2 К 16 с., а від Стеблецького, Тхуржевського, Алерганда, Вапановича, М. Совевицької, С. Роневицької і Поповського, Д. Бриквичової і від себе по 1 К); о. Е. Громницький Золочів 4 К, о. К. Пясецький Котувів на коляду від парохіян 18 К 40 с.

(Дальше буде).

— **На книжочку вкладкову Товариства взаїмн. кредиту «Дністер» ч. 1800** на фонд запомоговий для академічної молодіжи вилинули дня 24. січня с. р. дальші датки в сумі 315 К 80 сот.; по день 24. с. м. включно вилинуло 43.005 К 27 сот.

— **Родимці! Пам'ятайте про будову руского театру у Львові!**

Телеграми.

Відень, 27. січня. На послідних військових конференціях, як доносять з Відня, ухвалено справити нові гірські гармати. Кошти їх справлення будуть влучені до сегорічного бюджету спільних делегацій. Також ухвалено реорганізацію артилерії в сім нап'рям, що батерії будуть складати ся з 6 гармат. Вкінці ухвалено справлене нових оборонних гармат. Сі реформи будуть вимагали збільшення числа офіцирів і жовнірів.

Будапешт, 25. січня. По замкненю нарад конгресу католиків, устроїли католицкі студенти уличну демонстрацію против лібералів гр. Апоного і Горанського, а відтак зготовили овацію гр. Ціхому і Ургопови.

Берлін, 25. січня. Нині о год. 7. вечером прибуде сюда осібним поїздом кн. Валії. На залізничім двірці повитає его цісар на чолі численної дружини достойників.

Гановер, 25. січня. Зовсім несподівано прибув сюда цісар Вільгельм до готелю, де щорічно громадають ся гановерскі офіцири, щоби почитати пам'ять Фридриха Великого. Цісар привітаний окликами: Нох! виголосив промову, в якій висказав свою радість з того, що гановерска армія поняла его наміри. Цісар закінчив окликом на честь гановерської армії.

Петербург, 25. січня. «Моск. Ведомості» і «Берж. Ведом.» доносять, що в найблизшій часі прибуде до Петербурга надзвичайне посольство з Афганістану.

Малий Фейлетон.

ВОЛОДИМИР БИРЧАК.

Перестаньмо курити!

II.

А тимчасом мав відписати Геневі.

Зачав: «...рівнож похваляю і годжу ся цілковито з проєктом, про який ти писав. Видно, що у вас, молодіжи, не завмерли ще патріотичні ідеї і навіть так шкідливе куренє умієте визискати в хосен Русі-України. Слава і честь вам за се! (тото слово підчеркнув). Від нині переводжу враз з Люсію вашу гадку в діло».

А лист кінчив: «Бо не потребу — гадаю — багато розписувати ся про шкоду і пожиток (коли взагалі який є) з куреня. Скажу лише (а властиво напишу), що накладати на себе податок (не знати лише, чи се має бути доходивий, чи заробковий) і бути невеличким власних пристрастей — се ледви дасть ся (що так скажу) погодити зі здоровим розумом».

Цілий день був пущевем. Завтра переставали курити, а нині треба було випалити весь тютюн.

«Остатне цигаро по вечері! Остатне!»

Так собі прирекли. Слова не давали, бож одно вірить другому. А так по prostu: викурили по одному цигарови по вечері і се було остатне! більше ні! Дивували ся тільки, чому скорше на сю гадку не впали. Чому так? — не знали.

Настала мовчанка.

Поспитав, чи не могли би викурити еще по одному, таж нащо має лишати ся тютюн? Як завтра захоче ся — а то більше ніж певне — то буде покус, лекше мож согрішити. А нині еще вільно курити.

Годила ся зі всіма єго думками і тому викурили знова по одному цигарови. А що і він годив ся усе з нею, то знова курили...

III.

На другий день вертав з церкви. По дорозі здибав якогось мужика з файкою.

«Боже, Боже!» — думав собі — «як то можна курити. Таж на се йдуть мряно греші та і здоровля шкода. Я вже Богу дякувати перестав! А то багато азначить!»

Мимо того не казав нічо мужикови. Пізнійше буде і між хлопцями агітувати проти куреня, а тепервай поки-шо так остане. Усі гадають, що так тяжко заперестати. І він був тої гадки! а то треба тільки сильної волі.

В задумі ввійшов до хати.

Коли переходив через кухню до одного одинокого покою, який мали, занюхав щось подібного до

диму з цигар. Там була тільки вона — лагодила сніданє для свого Люнчика.

— Олю! Ти може курила?

— Я? Ні! А то з кухні такий дим...

— Ага! Я гадав... Перепрашаю. Випив сніданє.

В тій порі усе курив. Тепер прийшло се йому на гадку.

Так усе курив, але нині не буде, бо перестав. Він переможе себе, а опісля підє уже легко. Тільки з початку так тяжко, за пару днів не буде потребував приневолювати себе. Відвикне уже.

«А як би я не міг і не додержав обітницї?» — Отя думка ні відсе ні відти прийшла йому до голови.

Алеж се не можливо! Таж видить, що куренє противить ся здоровому розумови. Як би то виглядало? Розуміти, що щось зле і мимо того робити. Се недорічність! Не знає навіть, пощо собі набивати голову такими думками.

Скинув реверенду і надяг папістику. Почув зараз, що тютюнарка заваджає йому в кишени.

Витягнув її.

Що з нею робити? Скоро перестав курити, то її уже не треба.

Думав, думав, а опісля спитав:

— Олю, скажи мені серце, що з тютюнаркою робити?

— Та сховай!

— То ти гадаєш, що вона нам придасть ся?

Не уміла відповісти.

Сховав і сїв щось читати. Над книжкою задумав ся. Чув, що йому чогось бракує. Знав напевно, що то цигара.

Але як то дивно! — гадав — цілий тиждень укладав собі, що перестанє курити; тепер прийшло до діла, а він не може себе побідити.

— Як то не може? і знова вкрадав ся сумнів в душу.

— Ні! Він може та і мусить! — він морщив лице та тупав ногою.

— А як би ні...?

Ходив по покою. За рік заощаждать обоє около шістьдесять корон. За се мож би справити диван, стіл, гарну кавану... і якже ж ту не перестати курити! Зрештою і вона не курить — от і є заохота. Що роблять доперва ті, що самі перестают! Ні відки не мають заохоти ні доброго приміру.

А врешті ліпше про те і недумати.

Став далі читати. Глянув на шафу, де була, тютюнарка. І знова почув, що йому чогось недостає. Хотів курити і то дуже. Прийшов до переконаня, що найбільше хоче ся тоді курити, коли не мож, коли заказано. Знає се добре, бо був учеником.

(Дальше буде).

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Стіншна Небувала, сензаційна програма! від 1. до 16. счня 1901.

При співучасті військової музики 80. н. н.

- 1) Увертура (Реклямограф).
- 2) The Gomers, сьнів з електричними демонстраціями.
- 3) Awata, незрівняний жонглер.
- 4) Chester Iohustone, феноменальний американський цикліст.
- 5) Mourdiny, король вломавачів.
- 6) Орлеанська дівця, найбільший і найгарнійший образ американського біоскопу.
- 7) Орхестра.
- 8) Братя Адам, модерністичний акт гімнаст.
- 9) Carmen, італійська субретка.
- 10) Mr. Rudolfi, артист в концертном свистаню в пальці.
- 11) Riogoku, славна японська дружина.
- 12) Орхестра.
- 13) 15 білих медведів, 4 пси, 1 кінь.
- 14) Марш.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєне. В неділю і сьвята два представлєня. Що пятницї High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Вийшли ліричні поезії

Василя Пачовского.

Книжка перша під заг.

Розсипані перли

9 аркушів друку малої 8-ки на веліновім папері.

Ціна брош. 1 кор. 60 сот. оправ. 2 кор.

З пересилкою о 50 сот. більше за реком. посилю. Дістати можна в обох руских книгарнях у Львові. — Найскорше наступить висилка, як гроші придуть на адресу: Володимир Старосольский у Львові, ул. Личаківска ч. 27.

„ТОВАРИШ“

ілюстрований календар на 1902. рік.

Ціна 1 кор. без пересилки поштової; з пересилкою о 10 сот. більше.

Замовляти у Сеня Горука у Львові, площа Дембровского ч 1.

«ТОВАРИША» можна набувати також у всіх Філіях «Народної Торговлі».

МУРОВАНІЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом в БЕРЕЖАНАХ (ч. 4. побіч ставу) продам сейчас за 4.000 зр.

Зголошеня приймає Редакція «Руслана».

В К А Н А Д У

як і до всіх других заморских земель переправляє НАЙДЕШЕВШЕ повсюди знакома фірма:

B. KARLSBERG HAMBURG, Ferdinandstrasse 15.

Поки хто шифкарту купить, нехай зрівнає мої ціни з цінами агентів корабельних. 6—10

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:

Драма на селі

ціна 70 сот.

і того самого автора:

НАГУЛА

ціна 30 сот.

оповіданя з життя Словінців в перекладі І. Кузіва

нехай як найкорше замовить сї дві книжочки в Наук. Товар. ім. Шевченка, ул. Чарнецкого 26, або в Ставропільській Книгарни ул. Руска у Львові.